

Čabský spravodajca

IX. ROČNÍK
číslo 04/2011
NEPREDAJNÉ

Časopis obyvateľov obce Čab

Národná osveta – mesačník pre rozvoj miestnej kultúry a záujmovej tvorivosti
Slovenský syndikát novinárov, Klub regionálnej a podnikovej tlače SSN
Katedra žurnalistiky Filozofickej fakulty UK v Bratislave
Obecné noviny – týždenník miest a obcí, Národné osvetové centrum v Bratislave
v spolupráci s Fakultou masmédií Paneurópskej vysokej školy
a s podporou Tlačovej agentúry Slovenskej republiky

udefujú

periodiku

ČABSKÝ SPRAVODAJCA ČASOPIS OBYVATEĽOV OBCE ČAB

2. MIESTO

v kategórii noviny, časopis obce do 1 000 obyvateľov

v 3. ročníku celoslovenskej súťaže obecných, mestských, regionálnych,
kultúrnoinformačných a kultúrnoturistických novín a časopisov

Miestne noviny 2011

Peter Kubínyi
predseda
Slovenského syndikátu
novinárov

Ing. Bohuš Olach
šéfredaktor
týždenníka Obecné noviny

PhDr. Ján Tazberik, CSc.
generálny riaditeľ
Národného osvetového
centra v Bratislave

Štefan Čifra
šéfredaktor
mesačníka Národná osveta

Bratislava 4. novembra 2011

Z OBSAHU

Slovo starostu	4-5
Aktuálne v obci	6-7
Zo zasadnutia OcÚ	8
Vianoce ukryté pod moderným obalom	9
Miestne noviny 2011	10
Prehliadka ľudových súborov	11
Udialo sa v našej obci	12-16
Okienko zdravia	17
Na zamyslenie	18-20
Čarovanie s vareškou	21-22
Infoblok	23-24
ŠPORT	25-26

Titulka: *Vianočná výstava*

Vnútroštrana:

Diplom zo súťaže Miestne noviny

Predposledná strana:

Harmonogram vývozu odpadu na r. 2012

Posledná strana obálky:

Vianočné posedenie

Prehliadka speváckych súborov

Foto: Archív obce

Uzavierka obecných novín:

Uzavierka jesenného čísla obecných novín
bude **9. marca 2012**. Svoje príspevky môžete
nosiť na obecný úrad, a to buď písané rukou,
CD, USB kľúči alebo ich môžete zaslať na
emailovú adresu:

obecnuradcab@stonline.sk,

balesova@beccab.sk

Obecný štvrtročník.

Vydavateľ: Obecný úrad Čab, Čab č.1, 951 24,

tel.,fax. 037/78943 88, 78943 70,

mail: obecnuradcab@stonline.sk,

Evidenčné číslo EV 3215/09. Redakčná rada:

Ing. L. Mellen, M. Bálesová, A. Podhradská, M.

Šunderlíková, PhDr. M. Líšková, J. Brezniak,

D. Greguš, Ing. M. Bernadičová.

*Redakcia si vyhradzuje právo príspevky krátiť
a jazykovo upraviť.*

Grafický dizajn, dtp a tlač:

Pavol Deglovič - Vydavateľstvo PATRIOT

Golianova 83, 949 12 Nitra - Čermáň

037/ 64 23 774, 0905 259 609, 0911 816 049

e-mail: studio@panter-pmd.sk

www.panter-pmd.sk

NAŠE PRIANIE

*Nech pocit šťastia,
radosti sa v dušiach vašich
rozhostí, keď štedrý deň k
vám zavíta.*

*Nech láska v srdciach
ukrytá sa mocným prúdom
vyroní, keď zvonček sladko
zazvoní.*

Krásne Vianoce

Vám chcem priať,

aby človek človeka

vždy mal rád,

aby jeden druhému viac

šťastia prial,

aby rok 2012 za to stál.

Vám všetkým zo srdca

želajú

starosta obce, členovia

redakčnej rady,

poslanci obecného

zastupiteľstva

a pracovníci obecného úradu.

Ďakujeme všetkým

prispievateľom za

spoluprácu v roku 2011

a želáme im pokojné Vianoce

a veľa dobrých príspevkov

v novom roku 2012

Vážení občania,

v uplynulom období sa v našej spoločnosti udialo niekoľko závažných skutočností, ktoré ovplyvnili aj život v samospráve. Problémy niektorých štátov Európskej únie dopadajú veľmi tvrdo aj na dianie u nás doma. Boli príčinou povolenia vlády, ktorá mala v programe ozdravovať ekonomiku novými tvrdými opatreniami často krátko s nepriaznivým dopadom na obyvateľstvo a samosprávu. Jedným z takýchto opatrení malo byť aj skrátenie volebného obdobia starostov a zlúčenie viacerých volieb dohromady, vytvorenie viacerých volebných obvodov namiesto súčasného jedného na čom sa politické strany nedokázali zhodnúť, transformáciu nemocníc na akciové spoločnosti, úpravu zákonov v daňovej oblasti atď.

Samospráva musela tvrdo bojovať za zachovanie svojho financovania na 22. sneme Združenia miest a obcí Slovenska, kde odmietla tzv. mix daní na jej financovanie, platenie dane z príjmu z prenájmu a predaja obecného majetku, novelizáciu zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku, žiadala o dofinancovanie úloh v rámci sociálnych služieb v roku 2012 a mnoho ďalších, ktoré nepriaznivo dopadajú na financovanie samosprávy. Aj napriek našim protestom a tomu, že prezident republiky novelu zákona o dani z nehnuteľnosti a miestnom poplatku za komunálny odpad nepodpísal, bol tento parlamentom znovu prerokovaný a schválený. To znamená, že bude platiť od 1. decembra budúceho roku. Dopad na obyvateľstvo bude mať taký, že od januára 2013 budú musieť obce zvyšovať dane z nehnuteľnosti pre obyvateľov. Podľa našich prepočtov je to až trojnásobné zvýšenie dane z nehnuteľnosti pre rok 2013 v našej obci. Uvedená novela by mala zase zabezpečiť zvýšenie atraktívnosti pre prísun zahraničného kapitálu, pretože zároveň zaručuje aj obmedzenie výšky dani z nehnuteľnosti pre podniky. Tento zákon bol novelizovaný už aj

v minulom roku a nadobudol účinnosť v marci tohto roku. Pre nás je podstatné z toho to, že naša obec by v roku 2012 mala nižší príjem z dani z nehnuteľnosti takmer o 33 000 €. Preto sme museli už teraz zvýšiť dane z nehnuteľnosti právnických osôb tak, aby sme o túto čiastku neprišli. Daňová politika je vážení občania veľmi zložitá a háklivá a preto jej musíme zo strany samosprávy venovať neustálu pozornosť.

Ďalšou neprijemnou správou je oblasť životného prostredia, konkrétne odpadové hospodárstvo. Podľa návrhu novely zákona o odpadoch sa má poplatok za uloženie komunálneho odpadu na skládku zvýšiť z cca 5 €/1 tonu až na 23 €/1 tonu, čo je takmer 5x viac. Už v súčasnosti náklady na vývoz všetkých druhov odpadov z našej obce presahujú čiastku 17 € na obyvateľa. To znamená, že obec nedokáže aj vzhľadom na zvyšovanie cien energií a ostatných vstupov prefinancovávať túto čiastku. Pre budúci rok teda navrhujeme zvýšiť poplatok pre obyvateľov našej obce na 12 € na 1 obyvateľa s platnosťou od 1. januára 2012. Pre Vašu informáciu uvediem niekoľko údajov o poplatkoch za odpad z obcí Hruboňovo 13 €/obyv., Zbehy 17 €/obyv., Jarok 15 €/obyv., Mojmírovce 20 €/obyv., Nitra 23 €/obyv., Šurianky 14 €/obyv. atď.

Z uvedeného vyplýva, že produkuje veľmi veľa odpadov a nevhodne s ním i nakladáme, t.j. málo separujeme. To znamená, že sa málo odpadu vracia späť do výroby na nové zhodnotenie.

V minulých číslach nášho časopisu sme Vás informovali o tom, že Ponitrianske združenie pre separovaný zber a nakladanie s odpadmi, ktorého členom je aj naša obec, sa pripravuje na realizáciu projektu separácie odpadu a v budúcom roku do tohto systému budú postupne zapojené prvé obce. Spustenie celého systému zberu a separácie je časovo a technicky veľmi náročné pretože na dodávky techniky a zariadenia musí byť vyhlásené verejné obstarávanie aj vo vestníku Európskej

únie. Po zavedení tohto systému bude odpad vážený a o každej domácnosti bude prehľad o tom koľko akého odpadu produkujeme. Čím viac budeme separovať, tým viac by mal klesať podiel komunálneho odpadu a teda aj poplatky za jeho vývoz.

Vážení občania,

keďže máme koniec roka, bolo by vhodné obzrieť sa dozadu a vyhodnotiť konanie samosprávy našej obce. Keďže nie sú ešte uzavreté všetky účtovné doklady, obmedzím sa v krátkosti iba na bilancovanie v investičnej oblasti. Dokončená bola výstavba verejných priestranstiev, rekonštrukcia jedálne a jednej triedy v materskej škole, oddelenie priestorov materskej školy od obecných priestranstiev výstavbou nového oplotenia, bolo vyasfaltovaná cesta v smere od obecného úradu k lávke cez Radošinku a bol vybudovaný prístupový chodník ku kaplnke. V súčasnosti sa rekonštruuje hospodárska budova za obecným úradom na sklad a garáž pre obecné auto. Vzhľadom na pokročilé ročné obdobie a nepriaznivé počasie bude pravdepo-

dobne rekonštrukcia ukončená až v roku 2012. Na ihrisku sme začali budovať prístavbu k šatniam a prístupový chodník k nim. V rámci projektu Dostavba športového areálu. Do tohto projektu patrí aj rekonštrukcia autobusových zastávok a betónového ihriska. Tento projekt je v súčasnosti posudzovaný na Poľnohospodárskej platobnej agentúre v Košiciach. Vzhľadom na nevhodné počasie aj táto stavba bude dokončená na budúci rok. V týchto dňoch by sa malo začať aj s rekonštrukciou ulice Na ihrisko budovaním inžinierskych sietí s pokračovaním v budúcom roku. Tesne pre Vianocami budú namontované do evanjelickej zvonice aj elektrické zvony s diaľkovým ovládaním.

V budúcom roku sa budeme orientovať na dokončenie započatých prác a schválených projektov a tiež na prípravu a schválenie ďalšieho projektu v poradí tretieho a posledného v rámci rozvoja vidieka osi 4. LEADER, t.j. výstavba viacúčelového prístrešku v športovom areáli.

starosta obce

Vďaka za finančnú a odbornú pomoc

Starosta obce a obecné zastupiteľstvo v Čabe ďakuje všetkým firmám a živnostníkom, ktorí počas roku 2011 poskytli finančnú, odbornú alebo akúkoľvek pomoc obci.

Všetkým prajeme príjemné prežitie vianočných sviatkov, veľa pracovných a osobných úspechov v novom roku 2012.

Deň po dni sa mŕňa, ubúda svetla a predlžujú sa nám večery, čo je neodvratným znakom toho, že jeseň odovzdáva svoju moc prichádzajúcej zime. Kolobeh prírody aj takýmto spôsobom od nepamäti sprevádza náš život, ktorý sa tak stáva zaujímavejší a nevednejší. Veď len si predstavte aký by bol jednotvárnny, keby bolo stále iba jedno ročné obdobie.... Príroda nás obdarila najmä rozmanitosťou, ktorá ovplyvňuje naše myslenie, pocity a počínanie. Za čo sme jej nesmierne poďační. Avšak tento milióny rokov trvajúci rytmus začalo v poslednej dobe narúšať niečo, čomu hovoríme ľudská civilizácia. V posledných desaťročiach badáme, že nie všetko v prírode sa deje tak ako boli na to zvyknutí naši predkovia od ktorých sa dozvedáme, že „časy sa menia“. Vlni na jar sme boli svedkami veľkých záplav, stále viac a viac vyčíňali vo svete hurikány, menia sa klimatické podmienky na celej zemeguli - topia sa ľadovce, horia tisíce hektárov lesov, vyrubuje sa prales, zväčšuje sa ozónová diera, smog vo veľkých mestách znepríjemňuje dýchanie atď...

Týchto zopár neuhov, ktorých príčina je človek som vymenoval iba preto, aby sme si aj my, vážení občania, uvedomili, že sme súčasťou tohto celku a môžeme ho svojim správaním veľmi ovplyvniť. A to takým spôsobom, že prestaneme bezohľadne vyrubovať lesy, remízky čoho sme svedkami aj v našom katastri a začneme sa zaoberať výsadbou stromov na voľných priestranstvách, kde už obec s výsadbou začala. V poslednej dobe miznú aj ovocné stromy z našich záhrad a nenahrádzame ich novými. V dôsledku toho, ale aj značnej chemizácie miznú zo záhrad a polí spevavé vtáky, ktoré nemajú prirodzené podmienky na hniezdenie. Životné prostredie dokážeme zvelaďovať aj kompostovaním opadaného listia, zbytkov po okrasných kvetoch, zelenine, skrátka toho, čo pestujeme v záhradách. Takmer všetko to, čo vyvážame na obecné kompostovisko sa dá doma skompostovať. Je nepochopiteľné, prečo sa toho zbavujeme a nevyčleníme si pár metrov

vo svojich záhradách na kompostovisko. So životným prostredím úzko súvisí aj vodné hospodárstvo. Práve dnes sme svedkami toho, že s prírodou sa nehodno zahrávať. Tohtoročný november bol najsuchší za vyše sto rokov. Polia a záhrady trpia obrovským deficitom vlhky. Bude preto potrebné vytvárať také podmienky, aby spadnutá vlaha nebola automaticky odvádzaná rigolmi do potoka. Odviesť do potoka sa má iba tá, ktorá je nadbytočná a tá, ktorá by v prípade povodní ohrozila naše príbytky. Z tohto dôvodu sa doporučuje vodohospodármi a ochrancami krajiny vytvárať podmienky na zachytávanie dažďovej vody. Niektorí naši občania sa správajú práve opačne. Pred rodinnými domami na obecnom priestranstve vysievajú trávniky, čo je veľmi správne, avšak zabúdajú na vytvorenie mierneho rigolu, do ktorého by voda z cesty vsakovala a viedla do zeme. Plynulému odtoku vody napomáhajú aj betónové vstupy do dvorov vybudované na obecnom priestranstve, čím sa vytvárajú predpoklady pre zadržiavanie dažďovej vody pred rodinnými domami na verejnom priestranstve, avšak iba za predpokladu že vytvoríme spomínané mierne rigoly popri nich. Ďalším spôsobom zadržiavania dažďovej vody je vytváranie vsakovacích drénov. Sú to hlboké jamy, v ktorých sú betónové skruže, príp. bloky z umelej hmoty ukryté pod trávnikom, ktoré zachytávajú dažďovú vlahu a zabraňujú jej odtoku a zároveň chránia aj pred prívateľnými vlnami z dažďov a povodňami. Vzhľadom na obrovské výkyvy počasia sa uvedenou problematikou musíme zaoberať. Ďalším neuhom, ktorý by sme mohli v obci odstrániť je spalovanie odpadu, ktorý ničí naše zdravie, ale aj toho, ktorý by sme dokázali skompostovať. Najzávažnejším problémom práve teraz v čase vykurovacej sezóny je spalovanie rôznych fólií, PET fliaš, impregnovaného dreva železničných podvalov atď. Občania vedia o tých domácnostiach, v ktorých tento odpad spaľujú a trpia ich nedisciplinovanosť a zároveň sa nad tým veľmi pohoršujú, pretože to veľmi

znehodnocuje životné prostredie a spôsobuje dýchacie problémy. Vyzývam preto všetkých tých, ktorí takýto odpad spaľujú v kotloch ústredného kúrenia, aby prestali znepríjemňovať život svojim susedom a spoluobčanom.

Naša obec nie je veľká a preto si možno poviete, my to aj tak neovplyvníme. My ale musíme uvažovať v rámci celku - okresu, kraja, republiky a celého sveta. Ak si to však neuvedomíme, už možno za niekoľko rokov a možno aj mesiacov nám začne zvonit umieráčik v podobe povodní, požiarov, sucha a chorôb a iných neuhov.

Vážení občania,

okrem možnosti vplývať na životné prostredie je našou povinnosťou zaoberať aj spoločenských dianím okolo nás. Práve v tomto čase sme svedkami udalostí okolo nás doma a vo svete, ktoré nás nútia zamyslieť sa nad naším ďalším smerovaním. Problémy v rámci Európskej únie, do ktorej sme vstupovali s nádejou v krajšiu budúcnosť sa budú iba ťažko prekonávať, čo je zrejme aj z vyjadrení našich politikov a ekonómov. Z toho vyplýva, že budúce roky bude potrebné viac šetriť, uskromňovať sa. Uvidíme ako sa k tomu postavia obyvatelia. Už dnes sme svedkami štrajku lekárov, ktorí vôbec nie sú ohrození, z hľadiska výšky ich príjmov, no aj napriek tomu sa takouto nevhodnou a hlavne neadekvátnou formou prihlásili so svojimi požiadavkami. V spoločnosti je omnoho viac skupín ľudí a profesií s nižšími príjmami avšak títo neohrozujú jej chod štrajkami. V našej spoločnosti, ale aj vo svete je potrebné venovať sa a mnoho väčšiemu problému, ktorým je sociálna nespravodlivosť. Dnes sme svedkami vzbúr a protestov všade vo svete, ktorými sa poukazuje na nespravodlivé rozdelenie vytvorených hodnôt. Bohatí sú stále viac bohatší a chudobní viac chudobnejší. Zamyslíme sa, vážení občania, nad touto skutočnosťou a pridajme sa aj my k boju za spravodlivejšie rozdelenie spoločne vytvore-

ných hodnôt a proti hromadeniu bohatstva jednotlivcami, bojujme za krajšiu a lepšiu budúcnosť svojich detí, vnúčat a pre budúce pokolenia. Za pár mesiacov budeme mať možnosť ovplyvniť to pri parlamentných voľbách v marci budúceho roku. Nedajme sa oklamať lacnými sľubmi, presadzujme a podporujme iba trvalé hodnoty, hodnoty ktoré náš život urobia pokojnejším a zabezpečia nám aspoň tie najdôležitejšie základné istoty ako sú právo na život, vzdelanie, prácu, zdravotnú starostlivosť, bývanie a peknú a dôstojnú starobu.

Práve teraz v čase Vianoc, v čase pokoja a mieru budeme mať čas na zamyslenie sa nad týmito závažnými problémami dnešnej doby, ktoré nám naozaj strpčujú život.

V pokojnej atmosfére Vianoc, v čarovnej chvíli príchodu nášho Spasiteľa Vám, vážení občania prajem, aby sme ich prežili v radosť a s láskou so svojimi rodinami a do nového roku 2012 Vám želim veľa pevného zdravia, úspechov, šťastie a Božie požehnanie a nádej v lepšiu budúcnosť.

Zároveň Vám ďakujem za spoluprácu a podporu pri riešení obecných problémov v roku 2011.

starosta obce

7. zasadnutie obecného zastupiteľstva - 29.09. 2011

Berie na vedomie:

- kontrolu plnenia uznesení
- informácie o realizácii investičných zámerov v obci
- Správu Komisie pre verejný poriadok
- Správu z kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra za I. polrok 2011

Schvaľuje:

- doplnenie programu o bod Správa z kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra za I. polrok 2011
- výmenu 2-izbového bytu nájomníčky p. Kuckovej za 3-izbový byt nájomníka p. Kolesára ku dňu 1.11.2011 za podmienky vysporiadania jeho dlhov voči obci v mesiaci október a zaplatenia finančnej zábezpeky na 2-izbový byt
- prenájom pozemku č. 754/3 Ing. Martine Šášikovej - VICTÓRIA na obdobie 3 rokov, konkrétne podmienky budú dohodnuté na budúcej schôdzi obecného zastupiteľstva
- prenájom malej zasadačky obecného úradu Jazykovému centru M&B, Miroslava Toráčová za účelom organizovania kurzov výučby anglického jazyka v dňoch streda v čase od 18,00 h - 20,30 h a v sobotu v čase od 11,00 h - 12,00 h od 1.10.2011 do 30.6.2012 vo výške nájomného 30 €/mesiac

Doporučuje

- starostovi obce vypovedať nájomnú zmluvu s nájomníčkou 2-izbového bytu p. Vlastou Hudecovou, z dôvodu neplatenia nájomného. Výpoveď doručiť do 30.9.2011.
- starostovi obce upozorniť nájomníka p. Jozefa Volára na nedodržiavanie podmienok nájomnej zmluvy- t.j. neuhradil 2 x po sebe nájomné za 1-izbový byt. V prípade neuhradenia ďalšej splátky v mesiaci október mu bude daná výpoveď z nájmu bytu.

- starostovi obce určiť nového nájomníka do uvoľneného 2-izbového bytu na budúcej schôdzi obecného zastupiteľstva, ktorá bude zvolaná podľa potreby v priebehu mesiaca október.
- starostovi obce, na základe nespokojnosti rodičov s výdajom stravy v MŠ, vykonávať častejšie kontroly v materskej škole ohľadom dodržiavania Prevádzkového poriadku Materskej školy Čab.
- kontrolórovi obce vykonať kontrolu v Materskej škole v rozsahu jeho pôsobnosti.
- starostovi obce zvolať v priebehu mesiaca október stretnutie nájomníkov bytoviek za účelom zvolenia domovníkov a odsúhlasenie Domového poriadku.

8. zasadanie Obecného zastupiteľstva - 17.10.2011

Berie na vedomie:

- kontrolu plnenia uznesení
- informácie zo stretnutia nájomníkov obecných bytoviek za účelom zvolenia domovníkov a riešenia problémov nájomníkov.
- informácie o stave úhrad nájomného neplatičmi.
- informácie o stretnutí zástupcov materskej školy a zriaďovateľa s rodičmi detí navštevujúcich MŠ.

Schvaľuje:

- VZN č.3/2011 o podmienkach pridelovania nájomných bytov postavených s podporou štátu
- nového nájomcu na 2-izbový nájomný byt č. 9 v 12 b.j. p. Richarda Čapeka
- nového nájomcu na 2-izbový nájomný byt č. 3 v 12 b.j. p. Mária Ďurku

Doporučuje

- starostovi obce kontrolovať neprispôsobivých nájomníkov obecných bytoviek zástupcami obecného úradu a poslancami obecného zastupiteľstva

Vianoce ukryté pod moderným obalom

Po roku znovu prichádzajú Vianoce, ktoré sú zvlášť pre deti vytúženým časom, pretože budú darčeky a zimné prázdniny. Aj pre dospelých je to čas, kedy môžu aspoň trochu uniknúť zo zabehaného stereotypu zamestnania a povinností.

Obchody a nákupné centrá nás už od Dušičiek lákajú vianočnou výzdobou na rozličné predvianočné nákupné akcie. V televízii počúvame až do omrzenia vianočné reklamy a ešte to budeme musieť do Vianoc vydržať.

Naša komerčná doba dokáže veľmi šikovne vytvoriť ilúziu vianočnej atmosféry. Pri tom všetkom čím sme „obalili“ Vianoce: všetko to pozlátka, všetky tie pekné zvyky, stromčeky, darčeky, nákupy, hojnosť jedla a sladkostí, pri tomto všetkom sme už takmer zabudli o čom sú Vianoce, na čo bol vlastne tento sviatok kedysi dávno ustanovený. Keďže všetok ten moderný a komerčný obal Vianoc je produktom väčšinou len posledných dvoch storočí, naskytuje sa otázka o čom boli Vianoce, keď ešte neboli ani vianočné stromčeky, ani vianočné nákupy, ani darčeky, ani vianočný televízny program.

Možno mali ľudia viac času a chuti premýšľať o skutočnom dôvode, prečo Vianoce vznikli: o tajomstve vtelenia Boha. Dovoľujem si Vám preto, priniesť úryvok vianočnej kázne, ktorá má už takmer 1600 rokov a odznela v čase, keď ešte neexistovalo nič z toho, čo si my, moderní ľudia, predstavujeme pod pojmom Vianoce. Túto kázeň predniesol pápež Lev Veľký na Vianoce roku 442 pred starovekými Rimanmi v bazilike sv. Petra:

„Milovaní, radujme sa, veď sa dnes narodil náš Spasiteľ. Smútok nemá miesto pri zrode nového života; a tento

život odstránil strach zo smrti a vlieva do nás radosť z prislúbenej večnosti.

Nik nie je vylúčený z účasti na tomto rozochutení, všetci máme rovnaký dôvod spoločne sa radowať: veď náš Pán, víťaz nad hriechom a smrťou, prišiel vyslobodiť všetkých, lebo nik nebol bez viny. Nech jasá svätý, lebo sa blíži k palme víťazstva; nech sa teší hriešnik, lebo sa mu ponúka odpustenie; nech si vydýchne pohan, lebo je pozvaný k životu.

Keď nadišla plnosť času, ktorý určila nevyspytateľná hĺbka Božej prozreteľnosti, Boží Syn si vzal ľudskú prirodzenosť, aby ju zmieril s jej Tvorcom, a porazil pôvodcu smrti, diabla, v tej istej prirodzenosti, pomocou ktorej predtým zvíťazil.

Pri Pánovom narodení jasajúci anjeli spievajú: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi“ zvestujú „pokoj ľuďom dobrej vôle“, lebo vidia, že sa ide zo všetkých národov sveta budovať nebeský Jeruzalem. Ako sa potom musia nad takým nevýslovným dielom Božej dobroty tešiť úbohí ľudia, keď sa tak z neho radujú vznešení anjeli!

Vzdávajme teda, milovaní, vdaky Bohu Otcovi skrze jeho Syna v Duchu Svätom, že nás vo svojom veľkom milosrdenstve miluje a že sa zlutoval nad nami; „a hoci sme boli mŕtvi pre svoje hriechy, oživil nás s Kristom“, aby sme v ňom boli novým stvorením a novou podobou.

Odložme teda starého človeka i s jeho skutkami a pretože sme dosiahli účasť na Kristovom narodení, zrieknime sa skutkov tela.

Kresťan, poznaj svoju veľkosť. Dostal si účasť na božskej prirodzenosti, preto sa nevracaj nízkymi skutkami k starému potupnému životu. Uvedom si, k akej hlave a telu patríš ako úd. Spomeň si, že si bol vytrhnutý z moci temnoty a prenesený do Božieho svetla a kráľovstva.

Sviatostou krstu si sa stal chrámom Ducha Svätého: nevyžeň zo seba nešlachetnými činmi takého vznešeného obyvateľa, neskláňaj znova šíju do diablovho otroctva; veď tvojou výkupnou cenou je Kristova krv.“ (zdroj: Sermo Leone papae in Nativitate Domini).

Mgr. Štefan Novanský

Miestne noviny 2011

V tomto roku opäť vyhlásili organizátori Národné osvetové centrum, Slovenský syndikát novinárov, Katedra žurnalistiky UK v Bratislave, Združenie miest a obcí Slovenska, Obecné noviny - v spolupráci s Fakultou masmédií Paneurópskej vysokej školy a s podporou Tlačovej agentúry Slovenskej republiky 3. ročník celoslovenskej súťaže obecných, mestských, regionálnych, kultúrnoinformačných a kultúrnoturistických novín a časopisov. Naše noviny Čabský spravodajca sme opäť do tejto súťaže prihlásili. Slávnostné vyhodnotenie súťaže bolo 4. novembra v Dome novinárov v Bratislave, kde sme boli pozvaní.

Podľa organizátorov kvalita lokálnych periodík od minulého ročníka vzrástla. Predseda poroty Štefan Cifra zhodnotil, že v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi sa tento ročník vyznačoval skvalitnením všetkých novín a časopisov, takže bolo veľmi ťažké vybrať najlepšie. Periodiká počas tretieho ročníka súťaže súperili v šiestich kategóriách.

Prvú priečku v kategórii časopis v obci do 1000 obyvateľov získali Tajovské noviny z obce Tajov. Druhá priečka patrila našim novinám **Čabský spravodajca** a tretie miesto v tejto kategórii získali noviny Nový Clus, mesačník občanov Veľkého Klíža. Najlepším periodikom v druhej kategórii v obciach nad 1000 obyvateľov sa stal Rabčiansky chýrnik z obce Rabča. Na druhom mieste skončil časopis Mojmirovčan a bronzovú priečku obsadili Porubské noviny, ktoré vydáva obec Závažná Poruba.

Šesťčlenná porota hodnotila u 330 prihlásených novín a časopisov publicistickú kvalitu, odbornú fundovanosť obsahu periodika, tematické a obsahové zameranie, jazykovú úroveň, výtvarné a typografické spracovanie a tiež polygrafický výstup. V porote bol okrem vedúcich odborných periodík Národná osвета a Obecné noviny aj zástupca Slovenského syndikátu novinárov a tiež pedagóg Juraj Vatrál, či maliar Juraj Porubčín. Víťazné periodiká dostali ako odmenu knihy, obrazy slovenských akademických maliarov a medaily.

M. Bálešová

Prehliadka ľudových súborov

Ludová hudba je súčasťou našej kultúry od nepamätí. Spreádzala ľudí od narodenia až po hrob, prácu robila príjemnejšou, krátila dlhé chvíle, niesla sa zábavami. S postupujúcim časom sa však dostáva do úzadia. Je preto milé pripomínať si tieto dávne chvíle aspoň prostredníctvom vystúpení súborov, ktoré sa venujú ľudovej hudbe. V okolitých obciach je takýchto súborov hneď niekoľko a preto sme si ich pozvali na druhý ročník Prehliadky ľudových súborov, ktorá sa konala 23. októbra 2011 v našom kultúrnom dome.

Naše pozvanie prijali nasledovné súbory: Úsmev (Cabaj Čápor), Podhorančanka (Podhorany), Lužiančanka (Lužianky), Lehoťanka (Lehota), Pelikánik (Nové Sady), Nádej (Výčapy Opatovce) a samozrejme aj naša Čabanka. Spolu nás bolo rovných 100! Okrem súborov naše pozvanie prijali aj pán starosta Jozef Bojda z Lužianok, predseda okresnej Jednoty dôchodcov Slovenska v Nitre, Ing. Ivan Liday a tajomníčka okresnej Jednoty dôchodcov Slovenska v Nitre, pani Anna Meszárošová. Za našu obec prijala pozvanie podstarostka, pani Anna Podhradská.

Keďže Slovensko je malá, ale veľmi rozmanitá krajina, každá skupina predviedla ukážky ľudovej tvorby typickej vo svojej obci, prípadne okolí. V každom prípade išlo o krásne vystúpenia, ktoré potešili a pobavili divákov. Pri tejto príležitosti mala premiéru aj naša nová harmonika, na ktorú nám poskytol dotáciu Úrad Nitrianskeho sa-

Detská folklórna skupina Pelikánik

mosprávneho kraja a Obecný úrad Čab.

Na záver sa chceme poďakovať všetkým, ktorí nám pri organizovaní Prehliadky ľudových súborov pomáhali, konkrétne pánovi starostovi Ing. Ladislavovi Mellenovi, pani Marte Bálešovej a kultúrnej komisii, našim rodinným príslušníkom za trpezlivosť a podporu a hlavne všetkým divákovi, bez ktorých by vystúpenia ako toto nemali tú správnu atmosféru. Dúfame, že Prehliadka ľudových súborov si vybuduje tradíciu a že budúci rok sa uskutoční tretí ročník.

Eva Mikušková
za spevácky súbor Čabanka

Pohľad do hľadiska

Odchody autobusov z Nitra AS do Čabu a späť

Nitra - Čab (nástupišťe č. 29 Piešťany)

Pracovné dni:

4.00, 5.15, 6.45, 8.30, 10.30, 12.00, 14.45, 15.20, 17.10, 18.05, 19.20, 22.40

Sobota:

4.00, 5.25, 6.45, 8.30, 10.30, 12.05, 15.20, 17.10, 19.20

Nedela:

5.10, 10.30, 12.05, 15.20, 17.10, 19.20, 21.25

Nitra - Čab (nástupišťe č. 11 Nové Sady)

Pracovné dni:

11.15, 12.40, 13.30, 14.40, 16.25

Nedela:

6.30

Nitra - Čab (nástupišťe č. 24)

Pracovné dni:

15.45

Čab - Nitra

Pracovné dni:

4.34, 5.16, 6.05, 6.50, 7.01, 7.38, 8.35, 9.41, 11.16, 12.38, 14.11, 15.39, 15.44, 16.31, 16.51, 17.51, 19.13, 20.39

Sobota:

4.34, 7.01, 8.35, 9.41, 11.16, 14.11, 15.44, 17.51, 19.13

Nedela:

4.34, 7.01, 8.35, 9.41, 11.16, 14.11, 15.44, 17.51, 19.13

Zdobenie vianočných medovníkov

Začal sa čas adventu a kalendár nám ukazuje, že sa nezadržateľne blíži čas Vianoc. K vianočnej atmosfére určite patrí aj zdobenie medovníkov. Preto sme sa rozhodli v kultúrnom dome usporiadať akciu pod názvom „Kurz zdobenia medovníkov“ pre deti a dospelých. Vedúcou nášho kurzu bola Anka Šmitalová, ktorá nám priniesla napečené medovníčky, pripravené na zdobenie. Najprv sme sa

naučili pripraviť si kornútok na zdobenie medovníčkov. Potom deti do pripravených kornútkov z celofánu dostali vymiešanú bielkovú polevu a pod ich rukami z obyčajných medovníčkov začali vznikať krásne vianočné dielka. Keď dozdobili všetky pripravené medovníčky boli so svojou prácou spokojné a hrdo si ich odniesli domov.

M. Bálešová

A takto vznikali krásne vyzdobené medovníčky

Jubilanti roku 2011

Vianočné posedenie pre dôchodcov

Druhu adventnú nedeľu sa sála kultúrneho domu zaplnila našimi staršími spoluobčanmi – dôchodcami.

deti z materskej školy, ktoré vystúpili s básňami a piesňami. Svoju premiéru mal aj Filipko Čentíš, ktorý na svojom akordeóne zahral niekoľko piesní, medzi ktorými nechýbala azda najznámejšia vianočná pieseň Tichá noc. Na záver posedenia vystúpila spevácka skupina Čabanka s vianočným pásmom. Po kultúrnom programe sa prítomným prihovril starosta obce, ktorý poďakoval za celoročnú prácu členom speváckej skupiny Čabanka. Na záver posedenia prijali z rúk starostu obce vianočnú ružu aj jubilanti roku 2011, ktorých bolo v tomto roku desať.

Anna Podhradská

Filip Čentíš a jeho hra na akordeón

Zišli sa tu na tradičnom vianočnom posedení, ktoré pre nich pripravila kultúrna komisia v spolupráci s obecným úradom. Vo vyzdobenej sále vládla vianočná atmosféra, voňali obľátky, vianočné koláčiky a varené víno. Toto vianočné popoludnie prišli našim dôchodcom spríjemniť

Spevácka skupina Čabanka

Zbierka anjelov

O existencii anjelov nemá snáď nikto pochybnosti, aj keď ich väčšina ľudí vníma len ako súčasť biblických príbehov a kolied. Najznámejší obrázok je asi ten na ktorom je znázornený anjel v blankytnom odeve sprevádzajúci dieťa cez lávku nad potokom. A ešte známejšia je detská modlitbička, ktorá sprevádzala a sprevádza milióny detí na celom svete: Anjelíčku, môj strážničku, aprtuj moju dušičku, aby bola čistá

Evka Krajčovičová
na prednáške

papierové pletenie zameral na rôzne vianočné ozdoby. Pod vedením p. Danky Vaxmanskej sa nám podarilo vyrobiť anjelikov, zvončeky a vianočné stromčeky.

Medzi nás zavítala aj Evka Krajčovičová, ktorá sa s nami prišla podeliť o zážitky z misií v Kazachstane v meste Kapčigaj, kde pracuje. Starajú sa tu približne o 90 detí z nefunkčných rodín ako aj sirotu poznačených duchovnou a morálnou biedou. Zaujímavé rozprávanie doplnila aj fotoprezentáciou.

Miestny spolok Slovenského červeného kríža v Čabe jej udelil v Európskom roku dobrovoľníctva ďakovný diplom za jej nezištnú službu pre druhých.

Mária Šunderlíková

pre Ježiša Krista.

O anjeloch je aj tento článok, v ktorom Vám chcem predstaviť p. Elvíru Gajdošovú, ktorá práve sošky anjelov zbiera. Najprv si kúpila iba jedného a k nemu postupne pribúdali ďalší a ďalší. Tak sa zbierka rozrastala až na dnešných 150 – 160 ks. Časť zo zbierky dostala aj do daru od svojich príbuzných, ktorí jej takto chceli urobiť radosť.

Anna Podhradská

Netradičné papierové pletenie

Miestny spolok Slovenského Červeného kríža v Čabe svoje jesenné

Účastníčky kurzu papierového pletenia

Veľká vianočná výstava

V nedeľu 11. decembra sa v kultúrnom dome opäť konala veľká vianočná výstava. Po prvý krát bola u nás výstava pred piatimi rokmi a mala veľký úspech. Aj to bol podnet k tomu, že sa členky kultúrnej komisie rozhodli túto výstavu zopako-

vať. A to sa im naozaj aj podarilo. Výstava mala veľký úspech a medzi návštevníkmi dobré ohlasy. V sále KD sa miešali rôzne vianočné vône ako vôňa ihličia a vôňou medovníkov, medu či vianočného punču. Návštevníci tu mohli vidieť rôzne vianočné ozdoby, ktorými si ozdobovali stromčeky ešte naše prastaré babky, rôzne betlehemy, krásne a voňavé medovníčky, výzdobu vianočného stola a stromčeka kedysi a dnes, vianočné ozdoby, ktoré vyrábali deti zo základnej školy, z papiera upletené vianočné zvončeky, vence či anjel. Veľkým zážitkom

bol aj živý betlehem, v ktorom účinkovali deti z našej farnosti pod vedením Anky Šmítalovej. Za ich krásne vianočné piesne a koledy im naozaj patrí veľká vďaka. Návštevníci si tu mohli zakúpiť rôzne druhy medu, medoviny či sviečok vyrobených z včelieho vosku od nášho včelára Mareka Bilíka.

M. Bálešová

Mikuláš nás neobišiel ani tento rok

...Mikuláš, Mikuláš, čože dobrého pre nás máš? Do čižmičky sladkosti a pre dušu radosti...

Dňa 3. decembra navštívil aj deti z našej obce túžobne očakávaný Mikuláš. Deti sa na tento deň veľmi tešili a netrpezlivo ho v kultúrnom dome čakali. Pre niektoré deti to bolo prvé stretnutie. Bolo to veru vidno aj na ich vystrašených tváričkách. Niektoré prezrádzali radosť, ale i obavy z toho, či poslúchali. Ale v sprievode rodičov či súrodencov sa odvážili priblížiť k Mikulášovi a jeho pomocníkom. Deti sa naučili pekné piesne a básne, aby mohli ho privítať. Najskôr ich trochu vystrašil čert, no našťastie prišiel aj anjel a dal to všetko do poriadku. Mikulášovi sa medzi deťmi páčilo a za pekné piesne a veršičky ich odmenil sladkými balíčkami. Pred

odchodom zažalal Mikuláš deťom všetko najlepšie a oni mu na oplátku sľúbili, že budú celý rok poslúchať a poprosili ho, aby sa k nim o rok opäť vrátil.

M. Bálešová

Spoločný tanec s Mikulášom

Európsky deň bez antibiotík

18. november je každoročne Európskym dňom bez antibiotík má za cieľ zvýšiť informovanosť verejnosti nielen o účinnosti antibiotík, ale hlavne o ich nebezpečenstve a naučiť ľudí antibiotiká používať zodpovedne a správne. Nevhodné užívanie antibiotík sa stalo závažnou problematikou pre verejné zdravie. Užívanie antibiotík z nesprávnych dôvodov alebo nesprávnym spôsobom je príčinou, prečo sa baktérie stávajú odolné na liečbu antibiotikami. Zodpovedné užívanie antibiotík môže pomôcť zastaviť rozvoj rezistencie (odolnosti) baktérií a pomôcť zachovať účinnosť antibiotík pre budúcu generáciu. Je preto dôležité informovať, kedy je vhodné užívať antibiotiká a ako ich užívať zodpovedne.

Čo sú antibiotiká?

- lieky ničiace alebo spomaľujúce rast mikroorganizmov
- vďaka svojmu účinku sú používané na liečbu infekčných chorôb - najčastejšie bakteriálnych
- väčšinou patria do skupiny nízkomolekulových biogénnych látok

Antibiotiká sa dnes stali súčasťou liečby bežných chorôb. Ich paleta je široká, dostupné sú však len na lekárske predpis. Ľudia často nevnímajú skutočné liečebné možnosti antibiotík a množstvo vedľajších nežiaducich účinkov. Človek často vníma antibiotiká ako lieky, ktoré nás do druhého dňa zbavia všetkých ťažkostí. Ľudia však zabúdajú na fakt, že ochorenia ktoré majú vírusový pôvod, nemožno liečiť antibiotikom. Myslia si, že antibiotikum je ako základný liek proti každej bolesti v krku a dávajú ho na úroveň liekov ako je Paralen. Tieto problémy však bohužiaľ vznikli

aj s prispáním lekárov, ktorí antibiotiká niekedy predpisujú bez podrobnejšieho vyšetrenia a bez zistenia pôvodcu choroby. V medicíne tak vznikol problém rezistencie (odolnosti) baktérií proti často používaným antibiotikám, takže antibiotiká sa stali neúčinnými. Dôležité je podávať antibiotiká skutočne len v prípadoch, ak sú potvrdené výsledky na základe mikrobiologického rozboru - napr. steru z postihnutého tkaniva alebo

zo vzorky krvi, moču či mozgovomiechového moku. Nežiadajte preto lekára o predpísanie antibiotík na liečenie vírusových ochorení, pri ktorých sú antibiotiká neúčinné. Spotrebujte všetky predpísané antibiotiká, aj keď sa cítite už lepšie. To minimalizuje možnosť rezistencie medzi baktériami, ktoré v tele ešte zostali. Neskladujte nepoužitú antibiotiká na neskoršie použitie podľa vlastného uváženia. Ďalším problémom pri užívaní antibiotík sú ich nežiaduce účinky. Rozsah nežiaducich účinkov sú široké: od tráviacich problémov a kožných vyrážok až po šokový stav. Preto je vhodné pri každej antibiotickej liečbe používať probiotiká. Probiotiká sú živé mikroorganizmy, ktoré pri podaní v dostatočnom množstve vyvolávajú zlepšenie zdravotného stavu. Probiotiká užívajte v čase medzi užitím dávok antibiotík, najlepšie dve až 3 hodiny po užití antibiotík, spolu s malým množstvom jedla.

S použitím odbornej literatúry spracovala
PhDr. Miroslava Líšková, PhD.

Je všetko etické, čo nám ponúkajú vedecké vymoženosti v biológii človeka ?

Celý svoj odborný život pracujem vo vednej oblasti genetiky a preto mi je vlastné si uvedomiť, čo prináša dedičnosť v spolupráci so životným prostredím v ľudskej populácii. Sú to nielen nádherné znaky a vlastnosti, ktoré sme zdedili od svojich rodičov, ale aj dedičné ochorenia, ktoré sa exprimujú v dôsledku nevhodných génov alebo porúch vzniklých pri realizácii genetickej informácii najmä v nevhodnom prostredí. Genetické ochorenia sa liečiť nedajú, pri niektorých je možné zmierniť ich prejav.

V tomto príspevku sa zameriam na jednu z mnohých ochorení, ktoré sa najmä v civilizovaných krajinách sveta rozrastá a to je neplodnosť rodičovských partnerov. Toto ochorenie je výsledkom genetických príčin ale aj nesprávneho životného štýlu, ktorý vyplýva zo zaťaženia životného prostredia v dôsledku nevhodnej chemizácie, klimatických zmien, drogovania, malého fyzického pohybu, prejedania, alkoholizmu atď.

Neplodnosť rodičovských partnerov je vyvolaná viacerými príčinami, najmä však neschopnosťou spermie preniknúť do vajíčka, sterilitou spermie a vajíčka, alebo chromozómovými zmenami pohlavných buniek alebo vzniklého embrya.

Výsledky vedy v oblasti neplodnosti sú pozoruhodné. Prinášajú technologické postupy, ktoré uvedené príčiny neplodnosti odstraňujú alebo obchádzajú. Tieto biologické vymoženosti však prinášajú mnohé etické, morálne a právne problémy. Najpoužívanejšia je „asistovaná reprodukcia“, ktorá má niekoľko podôb. Veľmi dobre je zvládnutá injekcia spermie do vajíčka, čím sa odstráni neschopnosť spermie preniknúť do vajíčka. Teda týmto sa rieši neplodnosť muža vyvolaná neschopnosťou jeho spermii preniknúť do vajíčka ženy. Pre

úspešnosť tohto postupu sa musí v umelých živných podmienkach pripraviť viac embryí, z ktorých len jedno alebo dve sa použijú na vpravenie do maternice ženy, čo na jednej strane spôsobí viacpočetné pôrody (dvojčatá, trojčatá a pod.) a na druhej strane, čo s ostatnými embryami? Vzniká tak morálny problém týkajúci sa umelého výberu embrya na vpravenie do maternice sprevádzaný otázkou, či tento výber bol správny a čo s ostatnými nevybranými embryami? Buď sa embryá uložia do bank embryí, kde sa zakonzervujú aj na dlhú dobu a čo potom s nimi, alebo sa zlikvidujú? Veď embryo je živý organizmus, z ktorého sa diferenciaciou buniek vyvinú všetky orgány človeka. Embryo predstavuje začiatok ontogenézy človeka, ktorá sa ukončuje smrťou.

Obdobnou technikou sa rieši aj neplodnosť vajíčka ženy alebo neplodnosť ženy vôbec. Istá pani S. vo Francúzsku si našla partnera až v 62 rokoch, kedy už jej organizmus nebol schopný tvoriť vajíčka. Zo zistných dôvodov sa rozhodla porodiť dieťa. Získané vajíčka od anonimnej darykyne boli sterilnou laboratórnou technikou oplodnené spermiami pomerne mladého brata pani S. a vzniklé embryá jej boli implantované do maternice, pričom sa narodil chlapec. Tak sa narodilo incestne pokrve blízke dieťa, čo je biologicky a aj nábožensky nežiaduci jav. V Číne sa snažia takýmto situáciám zabrániť použitím spermii od anonymných darcov zo vzdialených častí krajiny, ale aj toto pri súčasne možných mobilitách ľudí nezabráni výskytu príbuzenského oplodnenia.

Asistovanou reprodukciou pri použití anonymných darcov spermii alebo vajíčok sa môžu vytvoriť komplikované rodinné vzťahy. Embryo môže donosiť a porodiť náhradná matka a nie biologická matka, čím vzniknú právne, mo-

rálne, etické a psychologické problémy. Vo vzťahu k takto narodenému dieťaťu vystupuje niekoľko ľudí a to biologický otec a matka a žena, ktorá dieťa vynosila a porodila a najviac sa tento problém týka dieťaťa. V súdnych sieňach sa už riešia takéto prípady biologických, adoptívnych a náhradných matiek v sporoch o dieťa narodené technikami asistovanej reprodukcie. Komu sa prisúdi takéto dieťa? Celý problém sa komplikuje aj tým, že darca je anonymný. Niektoré banky spermie a vajíčok anonymitu dodržia, iné len do dospelosti dieťaťa, kedy už poznanie anonymných biologických rodičov umožňujú. Možno, že je to už neskoro, pretože mohlo dôjsť k príbuzenským pohlavným vzťahom detí narodených pomocou asistovanej reprodukcie..

Pred 11 rokmi obletela svet fotografia 6-ročnej na smrť chorej Molly N., ktorá drží na rukách brata Adama a do jej žíl hadičkou prúdia bunky odobrané pri pôrode z krvi pupočnej šnúry Adama. Týmto sa splnil sen rodičov, pretože sa im narodil zdravý syn, ktorý pomohol vyliečiť smrteľne chorú Molly. Obaja rodičia sú nosičmi defektného génu pre krvotvorbu. Tento recesívny gén sa v heterozygotnom stave u rodičov neprejavuje, až po splnutí ich pohlavných buniek pri vzniku embrya s homozygotne recesívnym génom pre krvotvorbu. Rodičia podstúpili asistovanú reprodukciu pre vznik zdravého embrya. Z 15 vzniklých embryí, len jedno splnilo kritériá pre normálnu krvotvorbu z ktorého sa narodil syn Adam. Niektorí pokladajú tento výsledok za obrovský úspech vedy, iní za zlyhanie morálky. Rozhodne je na mieste otázka, či Adam sa narodil pre záchranu sestry ako liečebný prostriedok. Vedeli by rodičia zodpovedať prípadnú otázku Adama: mali by ste ma aj vtedy, keby bola Molly zdravá? Môžeme hovoriť o novej forme otroctva?

Asistovanou reprodukciou je možné odložiť vybrané embryá do banky embryí až do obdobia, kedy rodičia si môžu „dovoliť“ vychovávať dieťa. Nech sú dôvody pre takýto postup načasovania pôrodu

detí akékoľvek, treba pamätať aj na situáciu, čo sa stane, ak takto „pracovne zaťaženie rodičia, alebo ekonomicky nesolventní“ rodičia zahynú napr. pri havárii, čo bude s embryom – novovznikajúcim životom? Kto bude, a či vôbec bude mať oň niekto záujem?

Je zistené, že neplodnosť spermie spôsobuje defektný gén. Dnes existujú techniky a prostriedky aby takéto spermie, ktoré nesú defektný gén, dozreli a mohli oplodniť vajíčko. Avšak tento gén sa dostane do genetickej výbavy syna a ten s najväčšou pravdepodobnosťou v dospelosti musí vyhľadať použitie obdobných techník alebo využiť asistovanú reprodukciu pre vznik svojho potomstva. Tu je namieste pripomenúť nesmiernu zodpovednosť lekárov realizujúcich asistovanú reprodukciu aj vo vzťahu k pretrvávaniu takýchto génov v ľudskej populácii.

Pri asistovanej reprodukcií aj keď zriedka, ale predsa, môžu vzniknúť ľudské chiméry (organizmus zložený z dvoch alebo viacerých organizmov). Najnovšie vznikol takýto chlapec v Škótsku. Pri prenose viacerých embryí, čo je pri asistovanej reprodukcií potrebné pre istotu zahniezdenia embrya, dochádza niekedy ku splnutiu embryí v jedno. Je to neúmyselné napomáhanie vzniku defektných detí?

Súčasná technická možnosť umožňuje vynosenie dieťaťa aj v umelej maternici, namiesto náhradnej matky. Týmto sa stráca dôležitá možnosť vytvoriť vzťah medzi matkou a dieťaťom, ktorý sa vždy vytvorí pri prirodzenom tehotenstve, kedy sa vytvárajú základy rodiny a spolupatričnosti. Prirodzené počatie a pôrod vytvára najsilnejší cit a to je láska matky k dieťaťu a naopak.

Je známe, že uvedené techniky majú okrem biologických problémov aj obchodný motív, pretože obchod so spermiami, vajíčkami, embryami a tkanivami z embryí po interupciách sú výnosné.

Je samozrejmé, že uvedené techniky sú prospešné v riadenej reprodukcií zvierat, kde prinášajú hospodársky a ekonomický prínos a majú teda budúcnosť.

Najväčší problém v humánnej oblasti je to, že niektorí embryológovia a lekári nepokladajú ľudské embryo za ľudský život a preto nemajú problém s likvidáciou embryí.

Úspechy vedy by mali podporovať kultiváciu života a nie smrti tak, ako to zdôrazňoval nebohý blahoslavený sv. Otec Ján Pavol II.

Pri písaní tohto článku som si uvedomoval morálne hodnoty mojich spolurodákov, ktorí žili s tým a tak, ako im to pán Boh dal. Sú tu však mladí ľudia, ktorí môžu podlahnúť novým moderným trendom aj v tak jedinečnej bytosti akou je Homo sapiens.

S úctou Váš spolurodák
prof. Ing. Štefan Hraška, DrSc.

Autor si právom kladie otázku, či je umelé oplodnenie v súlade s Božím plánom, či možno ľudskú bytosť redukovať, len na produkt medicínskej techniky. Totiž nejestvuje „právo mať dieťa“. Dieťa je dar. Platné učenie Katolíckej cirkvi je uvedené v Katechizme katolíckej cirkvi (bod 2373 - 2379):

2373 Sväté písmo a tradičná prax Cirkvi vidia v mnohoclenných rodinách znak Božieho požehnania a rodičovskej veľkodušnosti.¹¹⁹

2374 Veľké je utrpenie tých manželských párov, ktoré zistia, že sú neplodné: „Čože mi dáš?“, pýta sa Abrahám Boha, „veď odídeme bezdetní...“ (Gn 15,2). „Daj mi deti! Ak nie, zomriem“, kričí Ráchel na svojho manžela Jakuba (Gn 30,1).

2375 Výskumy, ktoré sa zameriavajú na odstránenie ľudskej neplodnosti, treba podporovať za podmienky, že sú postavené „do služieb človeka, jeho neodňateľných práv, jeho skutočného a celkového blaha v súlade s Božím plánom a Božou vôľou“.¹²⁰

2376 Techniky, ktoré vyvolávajú rozklad príbuznosti, napríklad, že medzi manželov vstupuje cudzia osoba (darovanie spermií alebo vajíčka, prepožičanie ma-

ternice) sú hrubo neuctujúce. Tieto techniky (inseminácia a umelé oplodnenie viacerými darcami závažným spôsobom znevažujú právo dieťaťa narodiť sa z jedného otca a jednej matky, ktorých pozná a ktorí medzi sebou uzavreli manželstvo. Zrádzajú „výlučné právo stať sa otcom len prostredníctvom jedného a druhého“.¹²¹

2377 Ak sa tieto techniky (inseminácia a umelé oplodnenie) uplatňujú v rámci manželského páru, sú možno menej škodlivé, ale aj tak ostávajú mravne neprijateľnými. Oddelujú totiž manželský akt od aktu plodenia. Zakladajúcim aktom existencie dieťaťa už nie je v takom prípade akt vzájomného odovzdania sa osôb, ale „odovzdanie života a identity embrya do rúk lekárov a biológov, čím vzniká nadvláda techniky nad počiatkom a údelom ľudskej bytosti. Takýto vzťah nadvlády je sám osebe v rozpore s dôstojnosťou a rovnosťou, ktoré musia byť spoločné pre rodičov i pre deti“.¹²²

„Plodenie je morálne zbavené svojej osobitnej dokonalosti, ak nemá byť ovocím manželského aktu, to znamená zvláštneho gesta manželskej jednoty...Jedine úcta k zväzku, ktorý existuje medzi významom manželského aktu a jednotou ľudskej bytosti umožní plodenie, ktoré zodpovedá dôstojnosti človeka“.¹²³

2378 Dieťa je nie dlhom, ale darom. „Najvznešnejším darom manželstva“ je nová ľudská bytosť. Dieťa sa nesmie považovať za vlastníctvo. To by viedlo k privlastneniu si domnelého „práva na dieťa“. V tejto oblasti má skutočné práva jedine dieťa: právo „byť ovocím špecifického aktu manželskej lásky svojich rodičov a tiež právo, aby sa rešpektovalo ako osoba už od okamihu svojho počatia“.¹²⁴

2379 Evanjelium naznačuje, že fyzická neplodnosť nie je absolútnym zlom. Manželia, ktorí už vyčerpali všetky zákonné lekárske prostriedky a naďalej trpia neplodnosťou, majú prilnúť k Pánovmu Krížu, prameňu všetkej duchovnej plodnosti. Môžu preukázať svoju veľkodušnosť prípadnou adopciou opustených detí alebo preukazovaním náročných služieb v prospech iných.

Čarovanie s vareškou

Voňavé medovníčky

Vôňa škoricice, klinčekov, anízu a medu neodmysliteľne k Vianociam patria. Tak ako aj medovníčky. Každá rodina má ten svoj „zaručene mäkký“ recept. Vyskúšajte aj tie naše!

MEDOVNÍČKY

Potrebuje:

Cesto: 400 g hladkej múky, 100 g medu, 150 g práškového cukru, 60 g masla, 2 vajíčka, 1 čajová lyžička sódy bikarbóny, ½ perníkového korenia, 1 -2 polievkové lyžice kakaa

Na potretie: 1 žĺtok, 1 polievková lyžica smotany (mlieka)

Na polevu: 1 bielok, 160 g práškového cukru, 1-2 kvapky citrónu

Postup:

Rozpustite tuk spolu s medom a cukrom. Do vychladnutej zmesi primiešajte vajíčka a nakoniec múku zmiešanú so sódou bikarbónou a perníkovým korením. Vypracované hladké cesto nechajte v chlade niekoľko hodín odpočívať. Z cesta vyvalkajte plát hrubý 4 mm a vykrajujte požadované tvary. Medovníčky ukladajte na plech tak, aby sa nedotýkali a potrite ich vyšľahaným žĺtkom. Pečte v predhriatej rúre na 180 °C približne 10 minút. Vychladnuté medovníčky ozdobte bielkovou polevou, ktorú pripravíte vyšľahaním práškového cukru, bielka a citrónovej šťavy.

LEPENÉ MEDOVNÍKOVÉ SRDIEČKA

Potrebuje:

Cesto: 400 g hladkej múky, 160 g práš-

kového cukru, 120 g medu, 60 g tuku na pečenie, 2 vajíčka, 1 ČL sódy bikarbóny, 1 ČL mletej škorice, 1 balenie lekváru, čokoláda na varenie

Postup:

Do zmäknutého tuku postupne primiešavajte med, cukor, vajíčka a nakoniec múku zmiešanú so škorice a sódou bikarbónou. Vypracujte vláčne cesto a na niekoľko hodín ho nechajte odležať v chladničke. Vyvalkajte na 3 mm hrubý plát a formičkou vykrajujte srdiečka. Pečte na pečiacom papieri v predhriatej rúre na 180 °C približne 10 minút. Po vychladnutí začnite srdiečka zlepovať lekvárom. Vrch ozdobte rozpustenou čokoládou.

Ako a čím zdobiť medovníčky?

Medovníčky sa väčšinou zdobia bielkovou polevou. Nie vždy sa nám však podarí. Raz je príliš riedka a z medovníčkov steká, inokedy zas príliš hustá ba priam sypká a nedrží ten správny tvar. My vám poradíme ako na to.

Správna hustota bielkovej polevy sa odhaduje dosť ťažko i skúseným cukrárkam, keďže veľkosť každého bielka je rôzna. Existuje ale niekoľko trikov ako ju urobiť čo najlepšiu.

Základný recept na bielkovú polevu:

- 130-180 g práškoveho cukru
- 1 vaječný bielok
- 1/2 ČL citrónovej šťavy

Bielok a citrónovú šťavu začnite šľahať elektrickým šľahačom na najnižší otáčkach a postupne pridávajte preosiaty práškový cukor. Šľahajte najmenej 15 minút, kým poleva nepripomína konzistenciou zubnú pastu. Poleva musí byť žiarivo lesklá. Takto pripravenou polevou môžete začať zdobiť. Zdobte s vrecúškom s tenkou špičkou ale pomôcť vám môže i igelitové vrecko, alebo kornútok z papiera na pečenie, na ktorých odstrihnete zo špičky asi 1 mm.

Užitočné tipy:

- Práškový cukor na polevu preosievajte 2x za sebou. Zabráňte tak tomu, aby sa vám upchávala kúskami cukru malá dierka na zdobenie.
- Bielok môžete tiež precediť cez sitko. Zbavíte sa tak pútka, zárodka a častí, ktoré by mohli polevu pokaziť.
- Ak sa rozhodnete polevu zafarbiť potravinárskymi farbami, myslíte na to, že koľko kvapiek farbiva pridáte o toľko kvapiek menej musíte dať citrón-

novej šťavy, aby vám poleva nezredla.

- Ak sa vám zdá, že vaša poleva je stále riedka a bojíte sa, že nebude správne držať tvar pridajte do cukru 1 ČL škrobovej múčky.

Poleva má tendenciu vysychať, preto ju treba skladovať v plastovej nádobke s vrchnákom, alebo prikrytú vlhkou utierkou.

Falošný marcipán

Potrebujeme:

mandľové aróma, 110 g maslo, 350 g cukor múčka, potravinárske farbivo, 110 g sušené polotučné mlieko, 1 ks bielok

Postup:

Maslo necháme zmäknúť. Do misky vypeme cukor, sušené mlieko a pridáme maslo. Spracujeme lepivú hmotu, ktorú ochutíme mandľovým arómom. Podľa potreby marcipán rozdelíme na kúsky a zafarbíme potravinárskym farbivom. Marcipán zo sušeného mlieka môžeme použiť k tvorbe samotných cukrovíniek alebo vytvárať malé ozdôbky. Možno ním plniť formičky, vyvárať plát a vykrajovať alebo tvarovať ručne.

**Detské zdravotné stredisko,
MUDr. Lauková
oznamuje,
že od 27.12.2011 do 30.12.2011
sa ordinuje nasledovne:**

27.12.2011	10.00 – 12.00 /DZS Výčapy-Opatovce/
utorok: 7.30 – 10.00 /DZS Čakajovce/	30.12.2011
28.12.2011	piatok: 7.00 – 9.00 /DZS Čakajovce/
streda: 10.00 – 12.00 /DZS Čakajovce/	10.00 – 12.00 /DZS Výčapy-Opatovce/
29.12.2011	Tel. číslo DZS Čakajovce 037/7793167
štvrtok: 7.00 – 9.00 /DZS Čakajovce/	DZS Výčapy- Opatovce 037/7795048

ENVI-GEOS Nitra
Komplexné nakladanie s odpadmi

**Harmonogram vývozu komunálneho a separovaného odpadu v roku 2012
Obec Čab**

január		február		marec		apríl	
Po	2 9 16 23 30	Po	6 13 20 27	Po	5 12 19 26	Po	2 9 16 23 30
Ut	3 10 17 24 31	Ut	7 14 21 28	Ut	6 13 20 27	Ut	3 10 17 24
St	4 11 18 25	St	1 8 15 22 29	St	7 14 21 28	St	4 11 18 25
Št	5 12 19 26	Št	2 9 16 23	Št	1 8 15 22 29	Št	5 12 19 26
Pi	6 13 20 27	Pi	3 10 17 24	Pi	2 9 16 23 30	Pi	6 13 20 27
So	7 14 21 28	So	4 11 18 25	So	3 10 17 24 31	So	7 14 21 28
Ne	1 8 15 22 29	Ne	5 12 19 26	Ne	4 11 18 25	Ne	1 8 15 22 29
máj		jún		júl		august	
Po	7 14 21 28	Po	4 11 18 25	Po	2 9 16 23 30	Po	6 13 20 27
Ut	1 8 15 22 29	Ut	5 12 19 26	Ut	3 10 17 24 31	Ut	7 14 21 28
St	2 9 16 23 30	St	6 13 20 27	St	4 11 18 25	St	1 8 15 22 29
Št	3 10 17 24 31	Št	7 14 21 28	Št	5 12 19 26	Št	2 9 16 23 30
Pi	4 11 18 25	Pi	1 8 15 22 29	Pi	6 13 20 27	Pi	3 10 17 24 31
So	5 12 19 26	So	2 9 16 23 30	So	7 14 21 28	So	4 11 18 25
Ne	6 13 20 27	Ne	3 10 17 24	Ne	1 8 15 22 29	Ne	5 12 19 26
september		október		november		december	
Po	3 10 17 24	Po	1 8 15 22 29	Po	5 12 19 26	Po	3 10 17 24 31
Ut	4 11 18 25	Ut	2 9 16 23 30	Ut	6 13 20 27	Ut	4 11 18 25
St	5 12 19 26	St	3 10 17 24 31	St	7 14 21 28	St	5 12 19 26
Št	6 13 20 27	Št	4 11 18 25	Št	1 8 15 22 29	Št	6 13 20 27
Pi	7 14 21 28	Pi	5 12 19 26	Pi	2 9 16 23 30	Pi	7 14 21 28
So	1 8 15 22 29	So	6 13 20 27	So	3 10 17 24	So	1 8 15 22 29
Ne	2 9 16 23 30	Ne	7 14 21 28	Ne	4 11 18 25	Ne	2 9 16 23 30

VEĽKOOBJEMOVÝ ODPAD

pristavenie kontajnera (30m³) vždy na 3 dni (piatok pristavenie, vývoz kontajnera v pondelok)

SKLO

PAPIER

papier - sem patria noviny, časopisy, kartóny, kancelársky a iný papier, nepatrí sem mastný papier

PET fľaše

patrí do smetných vriec: čisté PET fľaše, minimalizujte obsah stlačením, ušetríme všetci!

KOMUNÁLNY ZBYTKOVÝ ODPAD

nepatrí do smetnej nádoby: elektroodpad, objemný odpad, stavebný odpad, nebezpečný odpad
biologický odpad zo záhrad a horúci popol !!!

To, že ochrana životného prostredia sa vypláca, vieme všetci.

Vianočné posedenie

Prehliadka ľudových súborov

